

نگهبانان علم و فرهنگ

مروری بر فعالیتهای کمیسیون ملی یونسکو در ایران
در دوران جنگ تحمیلی سوم (اسفند ۱۴۰۴ - فروردین ۱۴۰۵)

ویژهنامه جنگ

باسمه تعالی

نگهبانان علم و فرهنگ

مروری بر فعالیتهای کمیسیون ملی یونسکو در ایران
در دوران جنگ تحمیلی سوم (اسفند ۱۴۰۴ - فروردین ۱۴۰۵)

ویژهنامه جنگ

شناسنامه

عنوان:

نگهبانان علم و فرهنگ
مروری بر فعالیتهای کمیسیون ملی یونسکو در ایران در دوران جنگ آمریکا و اسرائیل
علیه جمهوری اسلامی ایران

درباره اثر:

این ویژهنامه با هدف ثبت، مستندسازی اقدامات، مکاتبات، پیگیریها و دستاوردهای کمیسیون ملی یونسکو در ایران در جریان جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران تهیه شده است. این اثر، روایتی مستند از تلاشها و فعالیتهای انجامشده در حوزههای آموزش، علم، فرهنگ، میراث فرهنگی، دیپلماسی فرهنگی و دیپلماسی رسانه‌ای در بازه زمانی اسفند ۱۴۰۴ تا فروردین ۱۴۰۵ ارائه می‌دهد.

این مجموعه، بخشی از تجربه ملی در صیانت از ارزشهای فرهنگی و علمی، حمایت از تداوم جریان آموزش و بهره‌گیری از ظرفیتهای بین‌المللی یونسکو برای تقویت گفت‌وگو، همبستگی انسانی و فرهنگ صلح را به تصویر می‌کشد و می‌کوشد نقش و مسئولیت کمیسیون ملی یونسکو در ایران را در پاسداری از میراث مشترک بشری و ترویج آرمانهای یونسکو در یکی از مقاطع حساس تاریخی ثبت و ماندگار سازد.

تهیه و تدوین:

کمیسیون ملی یونسکو در ایران

تاریخ انتشار:

مرداد ۱۴۰۵

فهرست

- سخن نخست (وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و رئیس کمیسیون ملی یونسکو در ایران)..... ۶
- پیشگفتار (دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران)..... ۷
- مراکز آموزشی و مدارس**..... ۸
- صدور بیانیه فوری یونسکو در محکومیت تهاجم نظامی به مراکز آموزشی و شهادت دانش‌آموزان..... ۹
- مستندسازی حملات به مراکز آموزشی..... ۱۰
- آثار جنگ بر نظام آموزشی..... ۱۱
- ارزیابی خسارت‌ها در شهرهای یادگیرنده یونسکو..... ۱۲
- موضع‌گیری کرسی یونسکو در آموزش محیط زیست..... ۱۲
- واکنش به حملات علیه مراکز آموزشی و فرهنگی..... ۱۳
- مراکز علمی و دانشگاه‌ها**..... ۱۴
- بازدید از دانشگاه‌های آسیب‌دیده..... ۱۵
- ابراز نگرانی کرسی یونسکو در رابطه با جنگ شناختی و سوء استفاده از هوش مصنوعی..... ۱۶
- فراخوان دانشگاه‌ها برای اقدام جهانی به منظور حفاظت از علم..... ۱۶
- مراکز مقوله دو و هم‌افزایی در مسیر صلح‌سازی..... ۱۷
- پایش خسارت‌های وارد شده به زیرساخت‌های آبی..... ۱۸
- هم‌افزایی کرسی‌های یونسکو برای ارائه راهکارهای علمی..... ۱۸
- میراث فرهنگی**..... ۱۹
- ابراز نگرانی یونسکو در مورد حمله به کاخ گلستان..... ۲۰
- بیانیه یونسکو درباره حمله به مراکز فرهنگی و آموزشی..... ۲۱
- بازتاب نگرانی یونسکو درباره حفاظت از میراث فرهنگی..... ۲۱
- درخواست اعزام هیئت ارزیابی یونسکو..... ۲۲
- بازدید از ابنیه تاریخی آسیب‌دیده در شهرهای مختلف..... ۲۲
- درخواست اجرای کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه..... ۲۵
- ارائه مشاوره برای ثبت آثار فرهنگی در فهرست حفاظت ارتقایافته..... ۲۶
- مستندسازی خسارت‌ها در شهرهای خلاق یونسکو..... ۲۶
- ارائه گزارش خسارت‌های میراث فرهنگی اصفهان به یونسکو..... ۲۷
- تعهد وزارت دفاع به حفاظت از میراث جهانی..... ۲۷
- تسهیل ارتباط با ایکوم (ICOM)..... ۲۸
- بیانیه ایکوموس (ICOMOS)..... ۲۸
- مستندسازی خسارت‌های میراث فرهنگی ناملموس..... ۲۸
- کتابخانه‌ها و نهادهای فرهنگی**..... ۲۹
- مستندسازی خسارت‌های وارد شده به مراکز فرهنگی و هنری..... ۳۰
- درخواست محکومیت حمله به رسانه‌ها از سوی یونسکو..... ۳۰
- ارائه مستندات خسارت‌های وارد شده به شعبه‌های شهر کتاب در تهران..... ۳۰
- مراکز ورزشی**..... ۳۱
- ابراز نگرانی در رابطه با تخریب زیرساخت‌های ورزشی..... ۳۲
- جلب مشارکت جامعه ورزشی..... ۳۳

۳۳.....	رایزنی‌های بین‌المللی
۳۴.....	بهره‌گیری از دیپلماسی علمی و فرهنگی
۳۴.....	ارتباط با سایر کمیسیون‌های ملی یونسکو
۳۵.....	جلب توجه یونسکو به پیامدهای مخرب جنگ از سوی وزیر علوم
۳۵.....	تأکید وزیر نیرو بر ضرورت حفاظت از زیرساخت‌های غیرنظامی
۳۵.....	ارائه گزارش اقدامات در دوران جنگ به یونسکو و شورای عالی کمیسیون ملی
۳۶.....	دیپلماسی رسانه‌ای
۳۷.....	تأکید بر محکومیت حملات نظامی به دانشگاه‌ها از منظر حقوق بین‌الملل
۳۷.....	پاسداشت صلح با همکاری رسانه‌ها
۳۹.....	حفاظت از میراث فرهنگی در مخاصمات مسلحانه
۴۰.....	تأکید بر ضرورت اقدام بین‌المللی در رابطه با فاجعهٔ میناب در الجزیره
۴۰.....	نشست خبری دربارهٔ آسیب‌های واردشده به میراث فرهنگی
۴۱.....	نشست با خبرنگاران دربارهٔ آسیب‌های واردشده به میراث فرهنگی اصفهان
۴۱.....	تولید محتوا به‌منظور افزایش آگاهی جهانی
۴۴.....	سخن پایانی

جنگ، تنها زیرساخت‌های فیزیکی یک کشور را هدف قرار نمی‌دهد؛ بلکه آموزش، علم، فرهنگ و میراث تاریخی یک ملت را نیز با تهدید مواجه می‌کند و دسترسی آزاد به اطلاعات را به خطر می‌اندازد. حملات نظامی ایالات متحده آمریکا و اسرائیل علیه جمهوری اسلامی ایران، خسارت‌هایی به مدارس، دانشگاه‌ها، مؤسسات علمی، رسانه‌ها و بخش‌هایی از میراث فرهنگی کشور وارد آورد. این رخدادها، بار دیگر ضرورت و فوریت پایبندی جامعه جهانی به اصول حقوق بین‌الملل و حقوق بشر دوستانه را آشکار ساخت.

در این میان، پاسداری از دانش، فرهنگ و حافظه تاریخی ملت‌ها، مسئولیتی است که از مرزهای ملی فراتر رفته و بخشی از تعهد مشترک جامعه جهانی به شمار می‌آید. کمیسیون ملی یونسکو در ایران، در طول این دوره، ضمن مستندسازی آثار و پیامدهای جنگ، کوشید تا از ظرفیت‌های دیپلماسی علمی و فرهنگی برای بازتاب واقعیت‌ها، پیگیری حقوقی و جلب توجه نهادهای بین‌المللی بهره گیرد.

این ویژه‌نامه، گزارشی مستند از بخشی از این تلاش‌ها و همچنین ثبت وقایعی است که آموزش، علم، فرهنگ و میراث فرهنگی ایران را در یکی از دشوارترین مقاطع تاریخ معاصر این سرزمین، تحت تأثیر قرار داده است.

دکتر حسین سیمایی
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری
و رئیس کمیسیون ملی یونسکو در ایران

مدارس، مراکز علمی و دانشگاه‌ها، میراث فرهنگی، کتابخانه‌ها و نهادهای فرهنگی، مراکز ورزشی، رایزنی‌های بین‌المللی و نیز دیپلماسی رسانه‌ای و روابط عمومی سامان یافته و پیگیری شده است.

ویژه‌نامه حاضر، روایتی مستند و تحلیلی از مجموعه اقداماتی است که کمیسیون ملی یونسکو در ایران در مواجهه با این بحران انجام داده است. این اقدامات بر پایه رویکردی چندلایه و هماهنگ در سطوح ملی و بین‌المللی شکل گرفته است. در این چارچوب، کمیسیون ملی تلاش کرد با ایفای نقش جریان ساز و هماهنگ کننده، زمینه تعامل و هم‌افزایی میان نهادهای مختلف داخلی، وزارتخانه‌های مرتبط و شبکه‌های تخصصی وابسته به یونسکو را فراهم سازد و از ظرفیت‌های موجود برای پیگیری مؤثرتر موضوعات بهره گیرد. هم‌زمان، ارتباط مستمر و فعال با یونسکو و سازوکارهای تخصصی آن در دستور کار قرار گرفت تا ضمن بازتاب ابعاد خسارت‌های وارده، امکان بهره‌گیری از ظرفیت‌های بین‌المللی برای حمایت، پیگیری و پیشگیری از آسیب‌های بیشتر فراهم شود. همچنین، به‌منظور انسجام‌بخشی به روند اطلاع‌رسانی، تنظیم و ارائه گزارش‌های رسمی و پیگیری‌های دیپلماتیک، میان دفتر نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در یونسکو، وزارت امور خارجه و دفتر یونسکو در تهران، هماهنگی‌های لازم ایجاد شد.

در این مسیر، تلاش شده است تا با گردآوری داده‌های دقیق، گزارش‌های میدانی، مکاتبات رسمی و بازتاب‌های بین‌المللی، تصویری جامع از عملکرد و دستاوردهای این نهاد ارائه شود؛ تصویری که نشان می‌دهد چگونه بهره‌گیری هوشمندانه از سازوکارهای بین‌المللی می‌تواند در شرایط بحرانی، به تقویت صدای ملی، حفاظت از میراث فرهنگی و دفاع از حقوق آموزشی و انسانی منجر شود.

این ویژه‌نامه نه تنها گزارشی از اقدامات گذشته است، بلکه تلاش برای ثبت تجربه‌ای ارزشمند در حوزه مدیریت بحران در سطح ملی و بین‌المللی است؛ تجربه‌ای که می‌تواند مبنایی برای سیاست‌گذاری‌های آینده در مسیر تحقق صلح، توسعه پایدار و پاسداشت میراث مشترک بشری باشد.

دکتر حسن فرطوسی
دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران

در پی تحولات ناشی از جنگ تحمیلی سوم علیه ایران و پیامدهای گسترده آن بر حوزه‌های آموزش، علم، فرهنگ و میراث تاریخی کشور، ضرورت مستندسازی اقدامات، پیگیری‌ها و دستاوردهای حاصل از آن‌ها در مجامع بین‌المللی بیش از پیش نمایان شد. این درگیری‌ها که از نهم اسفند ۱۴۰۴ تا بامداد ۱۹ فروردین ۱۴۰۵ به طول انجامید، دامنه‌ای فراتر از اهداف نظامی داشت و با دربرگرفتن مراکز غیرنظامی، آثار عمیقی بر زیرساخت‌های فرهنگی و آموزشی کشور بر جای گذاشت.

در حوزه آموزش، مجموعه‌ای از حملات علیه مراکز آموزشی به ثبت رسیده که نقض آشکار اصول و قواعد حقوق بین‌الملل بشردوستانه به شمار می‌آید. بر اساس گزارش‌های تأییدشده، حملات موشکی به مدارس در شهرهایی همچون میناب، تهران و پرند انجام شده است. در این میان، حمله به مدرسه دخترانه «شجره طیبه» در میناب در تاریخ ۹ اسفند ۱۴۰۴، که منجر به تخریب کامل مدرسه و جان‌باختن ۱۶۸ نفر از دانش‌آموزان و کادر آموزشی شد، از جمله شدیدترین این موارد به شمار می‌رود. طبق آمار به‌دست‌آمده، در مجموع ۲۷۹ دانش‌آموز در جریان این جنگ شهید شده‌اند.

در حوزه میراث فرهنگی نیز، بر اساس آخرین آمار تا تاریخ ۱۵ فروردین سال ۱۴۰۵، ۱۳۴ اثر از موزه‌ها و آثار تاریخی آسیب دیده‌اند. در این میان، استان تهران با بیش از ۶۰ اثر بیشترین میزان خسارت را متحمل شده و پس از آن، استان اصفهان با ۲۳ اثر در جایگاه دوم قرار دارد. همچنین استان‌هایی نظیر کرمانشاه، لرستان، کردستان و خوزستان نیز از جمله مناطقی هستند که بخشی از میراث فرهنگی آن‌ها آسیب دیده است.

در این راستا، کمیسیون ملی یونسکو در ایران با تکیه بر ظرفیت‌های دیپلماسی علمی، آموزشی و فرهنگی، نقشی فعال، هماهنگ کننده و اثرگذار در تبیین ابعاد این بحران و صیانت از سرمایه‌های مادی و معنوی کشور ایفا کرده است. اقدامات کمیسیون ملی در حوزه‌های مراکز آموزشی و

مراکز آموزشی و مدارس

صدور بیانیه فوری یونسکو در محکومیت تهاجم نظامی به مراکز آموزشی و شهادت دانش‌آموزان

یونسکو در نخستین واکنش خود، با صدور بیانیه‌ای فوری، در مورد حمله به مراکز آموزشی و فاجعه رخ داده در مدرسه دخترانه میناب ابراز نگرانی کرد:

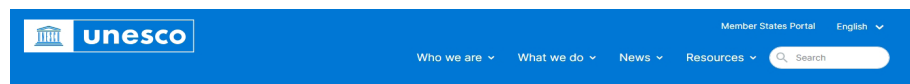
یونسکو خواستار دور نگه داشتن مدارس از درگیری‌ها شد. یونسکو عمیقاً نسبت به پیامدهای تشدید درگیری‌های نظامی در خاورمیانه بر مراکز آموزشی، دانش‌آموزان و کارکنان آموزشی ابراز نگرانی کرد.

۱۰ اسفند ۱۴۰۴

یونسکو نسبت به پیامدهای تشدید مستمر درگیری‌های نظامی در خاورمیانه بر مؤسسات آموزشی، دانش‌آموزان و کارکنان حوزه آموزش، عمیقاً ابراز نگرانی می‌کند. بر اساس گزارش‌های اولیه، حمله به یک مدرسه ابتدایی دخترانه در میناب، واقع در جنوب ایران، به جان باختن بیش از ۱۰۰ نفر، از جمله شمار قابل توجهی از دانش‌آموزان، منجر شده است. جان باختن دانش‌آموزان در مکانی که به آموزش و یادگیری اختصاص یافته است، نقض فاحش حمایت‌های پیش‌بینی شده برای مدارس بر اساس حقوق بین‌الملل بشردوستانه محسوب می‌شود. حملات علیه مؤسسات آموزشی، جان دانش‌آموزان و معلمان را به خطر می‌اندازد و حق آموزش را تضعیف می‌کند. یونسکو در چارچوب مأموریت خود و با استناد به قطعنامه ۲۶۰۱ (۲۰۲۱) شورای امنیت سازمان ملل متحد، بار دیگر بر تعهد تمامی طرف‌ها به حفاظت از مدارس، دانش‌آموزان و کارکنان حوزه آموزش تأکید می‌کند.

دکتر خالد العناني
مدیر کل یونسکو

News >

Middle East: UNESCO calls to keep schools out of conflict

UNESCO is deeply alarmed by the impact of the ongoing military escalation in the Middle East on educational institutions, students, and education personnel.

UNESCO

مستندسازی حملات به مراکز آموزشی

و کنوانسیون‌های ژنو، مدارس و دانش‌آموزان باید در جریان درگیری‌های مسلحانه از حمایت و حفاظت برخوردار باشند و هدف قرار دادن آن‌ها نقض فاحش حقوق بین‌الملل بشردوستانه محسوب می‌شود. در پایان از یونسکو خواسته شده است که این حملات را به‌صراحت محکوم کند و طرف‌های درگیر را به پایبندی به تعهدات بین‌المللی خود و تضمین حفاظت از مراکز آموزشی و غیرنظامیان فراخواند.

کمیسیون ملی یونسکو در ایران گزارشی مستند، همراه با تصاویر، از حملات صورت‌گرفته علیه مراکز آموزشی توسط ایالات متحده و اسرائیل تهیه و به یونسکو ارسال کرد. این گزارش با اشاره به مغایرت این حملات با اصول حقوق بشر، به‌طور ویژه به فاجعه بمباران مدرسه میناب پرداخته و ابعاد انسانی این فاجعه، از جمله جان‌باختن دانش‌آموزان و کارکنان آموزشی را مورد بررسی قرار داده است. در این نامه تأکید شده است که بر اساس حقوق بین‌الملل

ISNA PHOTO
Amirhossein Khorgooei

مادران سوگوار در میناب

photo : Meysam Mirzadeh

حضور دکتر علیرضا کاظمی، وزیر آموزش و پرورش در میناب

براساس حقوق بین‌الملل و
کنوانسیون‌های ژنو، مدارس
و دانش‌آموزان باید در جریان
درگیری‌های مسلحانه از حمایت
و حفاظت برخوردار باشند.

آثار جنگ بر نظام آموزشی

در این نامه، از یونسکو درخواست شد با محکوم کردن صریح این جنایات، از متجاوزان بخواهد حملات به مدارس و مراکز آموزشی را متوقف کنند.

این نامه با گزارشی مستند و مصور همراه بود که با بهره‌گیری از تصاویر قربانیان و مراکز آموزشی آسیب‌دیده، ابعاد و پیامدهای این حملات را به تصویر می‌کشید. بر اساس این گزارش، تا ۱۲ اسفند ۱۴۰۴، این حملات به جان‌باختن ۱۶۸ نفر در میناب، ۵ دانش‌آموز و ۱ معلم در استان فارس، ۲ دانش‌آموز و ۱ معلم در استان ایلام و ۳ دانش‌آموز و ۱ معلم در تهران انجامیده بود. همچنین، مجروح شدن ۲ دانش‌آموز و ۱ معلم در استان آذربایجان شرقی نیز در این گزارش ثبت شده است.

کمیسیون ملی یونسکو در ایران، به‌منظور جلب توجه جامعه بین‌المللی به پیامدهای جنگ بر نظام آموزشی کشور، هماهنگی و همکاری نزدیکی با وزارت آموزش و پرورش به عمل آورد. در چارچوب این همکاری، نامه‌ای رسمی از سوی وزیر آموزش و پرورش، دکتر علیرضا کاظمی، خطاب به مدیرکل یونسکو تهیه و ارسال شد که در آن، آثار و پیامدهای جنگ بر بخش آموزش و پرورش تشریح شده بود.

وزیر آموزش و پرورش در این نامه، ضمن ابراز تأسف عمیق نسبت به تلفات انسانی و خسارت‌های ناشی از جنگ، حمله به مدارس و زیرساخت‌های آموزشی را نقض آشکار حقوق بین‌الملل و اصول بنیادین حقوق بشردوستانه دانست.

مراسم خاکسپاری دانش‌آموزان میناب

ارزیابی خسارت‌ها در شهرهای یادگیرنده یونسکو

کمیسیون ملی یونسکو از شهرهای عضو شبکه جهانی شهرهای یادگیرنده یونسکو در ایران* خواست گزارش‌های مستند خود از خسارت‌های ناشی از جنگ به زیرساخت‌های فرهنگی، آموزشی و علمی را تهیه و ارسال کنند. این اقدام با هدف گردآوری شواهد معتبر از سطح محلی، تقویت فرآیند مستندسازی و تدوین گزارشی جامع و منظم برای ارائه به یونسکو انجام شد.

مدرسه ابتدایی میناب

موضع‌گیری کرسی یونسکو در آموزش محیط زیست

کمیسیون ملی یونسکو در ایران، بیانیه تهیه‌شده از سوی کرسی یونسکو در آموزش محیط‌زیست را درباره پیامدهای زیست‌محیطی حملات به تأسیسات ذخیره‌سازی نفت ایران و آثار مخرب آن بر محیط‌زیست کشور بررسی و به یونسکو ارسال کرد.

حمله به انبارهای نفت

* در حال حاضر، ۱۰ شهر ایران در شبکه جهانی شهرهای یادگیرنده یونسکو عضویت دارند. این شهرها شامل تهران، مشهد، شیراز، بندر خمیر، اصفهان، هشتگرد، همدان، مراغه، کرمانشاه و کاشان هستند.

دکتر شینا انصاری
معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست

آسمان تیره تهران پس از حمله به انبارهای نفت

واکنش به حملات علیه مراکز آموزشی و فرهنگی

کمیسیون ملی یونسکو در ایران پس از بررسی گزارش اتحادیه علمی و آموزشی معلمان درباره خسارت‌های وارد شده به زیرساخت‌های آموزشی و فرهنگی کشور، نامه‌ای رسمی به یونسکو ارسال کرد. در این نامه، تأکید شده است که حمله به مراکز آموزشی و فرهنگی، نقض آشکار قواعد حقوق بین‌الملل، از جمله کنوانسیون حقوق کودک و کنوانسیون‌های ژنو و لاهه است. همچنین، از یونسکو درخواست شده است تا با بهره‌گیری از مأموریت و جایگاه بین‌المللی خود، به منظور پیشگیری از تکرار چنین حوادثی و تقویت حمایت از حقوق بشر و غیرنظامیان، اقدامات لازم را به عمل آورد.

مراسم ترحیم دانش‌آموزان میناب

مراکز علمی و دانشگاه‌ها

بازدید از دانشگاه‌های آسیب‌دیده

چندین ساختمان مجاور نیز به شدت آسیب دیده‌اند که از جمله آن‌ها می‌توان به گروه فلسفه علم، مرکز مطالعات و پژوهش‌های حمل‌ونقل، پژوهشکده شهید رضایی و مسجد دانشگاه اشاره کرد. در دانشگاه شهید بهشتی نیز، در پی حمله هوایی، تمامی تجهیزات آزمایشگاه پژوهشی لیزر و پلاسما به‌طور کامل از بین رفته است. همچنین، مجموعه خوابگاه‌های دختران دچار خسارت‌های سنگینی شده و مجموعه خوابگاه‌های پسران و ساختمان‌های مجاور نیز با شدت کمتری آسیب دیده‌اند.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری (و رئیس کمیسیون ملی یونسکو در ایران) و دبیرکل کمیسیون ملی به‌همراه ژان آرنو، فرستاده ویژه دبیرکل سازمان ملل متحد در امور خاورمیانه، از بخش‌های آسیب‌دیده دانشگاه صنعتی شریف و دانشگاه شهید بهشتی بازدید کردند.

بررسی‌های میدانی حاکی از وارد آمدن خسارت‌های قابل‌توجه به این مراکز بود. در دانشگاه صنعتی شریف، ساختمان مرکز فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) که به نظر می‌رسد هدف اصلی حمله بوده، به‌طور کامل تخریب شده است. افزون بر این،

آزمایشگاه لیزر و پلاسما
دانشگاه شهید بهشتی

وزیر علوم، تحقیقات
و فناوری و رئیس
کمیسیون ملی یونسکو
در ایران در بازدید از
دانشگاه شهید بهشتی

ابراز نگرانی کرسی یونسکو در رابطه با جنگ شناختی و سوء استفاده از هوش مصنوعی

نیز استناد شد. این سند بر ارزش‌هایی همچون کرامت انسانی، عدالت، عدم تبعیض، ایمنی و پاسخ‌گویی در توسعه و به‌کارگیری فناوری‌های هوشمند تأکید دارد. همچنین، در این نامه تصریح شده است که هوش مصنوعی و ابزارهای رسانه‌ای در برخی موارد می‌توانند برای فریب افکار عمومی، انتشار اطلاعات نادرست و اعمال فشار روانی بر جامعه مورد استفاده قرار گیرند؛ اقداماتی که با اصول اخلاقی یونسکو مغایرت دارد و تاب‌آوری شناختی جوامع را نیز با مخاطرات جدی مواجه می‌کند.

کرسی یونسکو در علوم شناختی با ابراز نگرانی نسبت به تهدیدهای ناشی از حمله به مراکز آموزشی و پیامدهای آن بر سرمایه شناختی کشور، دیدگاه‌ها و ملاحظات خود را اعلام کرد. کمیسیون ملی یونسکو در ایران نیز، در چارچوب نقش هماهنگ‌کننده خود، این دیدگاه‌ها و نگرانی‌ها را برای بررسی و پیگیری به بخش کرسی‌های یونسکو بازتاب داد.

در این مکاتبات، ضمن هشدار نسبت به نقض اصول اخلاقی مورد تأکید یونسکو، به «توصیه‌نامه اخلاق هوش مصنوعی» (۲۰۲۱)

دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در ایران در بازدید از دانشگاه صنعتی شریف

استفاده از هوش مصنوعی و ابزارهای رسانه‌ای برای فریب افکار عمومی و اعمال فشار روانی بر جامعه با اصول اخلاقی یونسکو مغایرت دارد و تاب‌آوری شناختی جوامع را با خطرات جدی مواجه می‌کند.

فراخوان دانشگاه‌ها برای اقدام جهانی به منظور حفاظت از علم

باهر کرمان، علامه طباطبائی و شهید چمران اهواز به تأیید رسید. در این بیانیه، ابعاد خسارت‌های واردشده به مراکز علمی و آموزشی کشور تشریح و از جامعه جهانی و سازمان‌های بین‌المللی ذی‌ربط خواسته شد با مسئولیت‌پذیری، شفافیت و در اسرع وقت نسبت به این رویدادها واکنش نشان دهند.

اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های کشور، با بهره‌گیری از دیدگاه‌های کارشناسی و پیشنهاد‌های کمیسیون ملی یونسکو در ایران، بیانیه مشترکی در محکومیت تخریب زیرساخت‌های علمی و آموزشی تدوین کردند. این بیانیه با امضای استادان و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های تهران، تربیت مدرس، خوارزمی، فردوسی مشهد، شهید

دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در ایران در بازدید از دانشگاه شهید بهشتی

این بیانیه، همراه با نامه‌ای از سوی دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در ایران، که دربرگیرنده نگرانی‌های مشابه بود، برای بررسی و پیگیری به یونسکو ارسال شد.

مراکز مقوله دو و هم‌افزایی در مسیر صلح‌سازی

کمیسیون ملی یونسکو در ایران، از مراکز مقوله دو یونسکو* مستقر در کشور دعوت کرد تا آثار و پیامدهای جنگ را در حوزه‌های تخصصی خود ارزیابی کرده و یافته‌هایشان را به یونسکو گزارش دهند. این اقدام با هدف تقویت فرآیند مستندسازی و ارائه تصویری جامع و چندبعدی از ابعاد مختلف بحران صورت گرفت.

در این راستا، پژوهشگاه بین‌المللی زلزله‌شناسی و مهندسی زلزله، گزارشی تخصصی تهیه و ارائه کرد که در آن، به اختلال در شبکه‌های پایش لرزه‌ای، وقفه در همکاری‌های علمی بین‌المللی، کاهش دسترسی به متخصصان، تغییر اولویت‌های مدیریت خطر زلزله در شرایط ناشی از جنگ و نیز مخاطرات بلندمدت برای داده‌های علمی و تاب‌آوری لرزه‌ای کشور پرداخته شده است. این گزارش همچنین مجموعه‌ای از پیشنهادهای اجرایی و سیاستی را برای حفاظت از زیرساخت‌های علمی و بازسازی ظرفیت‌های آسیب‌دیده ارائه کرده است.

انستیتو پاستور ایران، تأسیس شده در سال ۱۲۹۸، از قدیمی‌ترین مراکز پژوهشی کشور است که بیش از یک قرن در حوزه پژوهش‌های زیست‌پزشکی، تولید واکسن و ارتقای سلامت عمومی فعالیت کرده است.

* در حال حاضر، ایران میزبان ۸ مرکز مقوله دو یونسکو است که تحت نظارت این سازمان در حوزه‌های مختلف علمی، آموزشی و فرهنگی فعالیت می‌کنند.

پایش خسارت‌های وارد شده به زیرساخت‌های آبی

کمیسیون ملی یونسکو در ایران، پس از بررسی گزارش مرکز منطقه‌ای مدیریت آب شهری که به ارزیابی آثار جنگ بر زیرساخت‌های آب و مراکز آموزشی پرداخته بود، آن را برای دبیرخانه برنامه بین‌دولتی آب‌شناسی یونسکو (IHP) ارسال کرد. در این گزارش، وضعیت بحرانی موجود و پیامدهای آن بر منابع آبی تشریح شده و با اشاره به نمونه‌هایی از خسارت‌های ناشی از جنگ، از جمله تخریب تأسیسات آب‌شیرین‌کن، آسیب به مناطق مسکونی و مراکز آموزشی و نیز تلفات انسانی، ابعاد مختلف بحران مورد بررسی قرار گرفته است.

دانشگاه علم و صنعت

هم‌افزایی کرسی‌های یونسکو برای ارائه راهکارهای علمی

ارزیابی تخصصی پیامدهای جنگ بر منابع و زیرساخت‌های آب، امنیت آبی، سلامت و محیط زیست اعلام کرد.

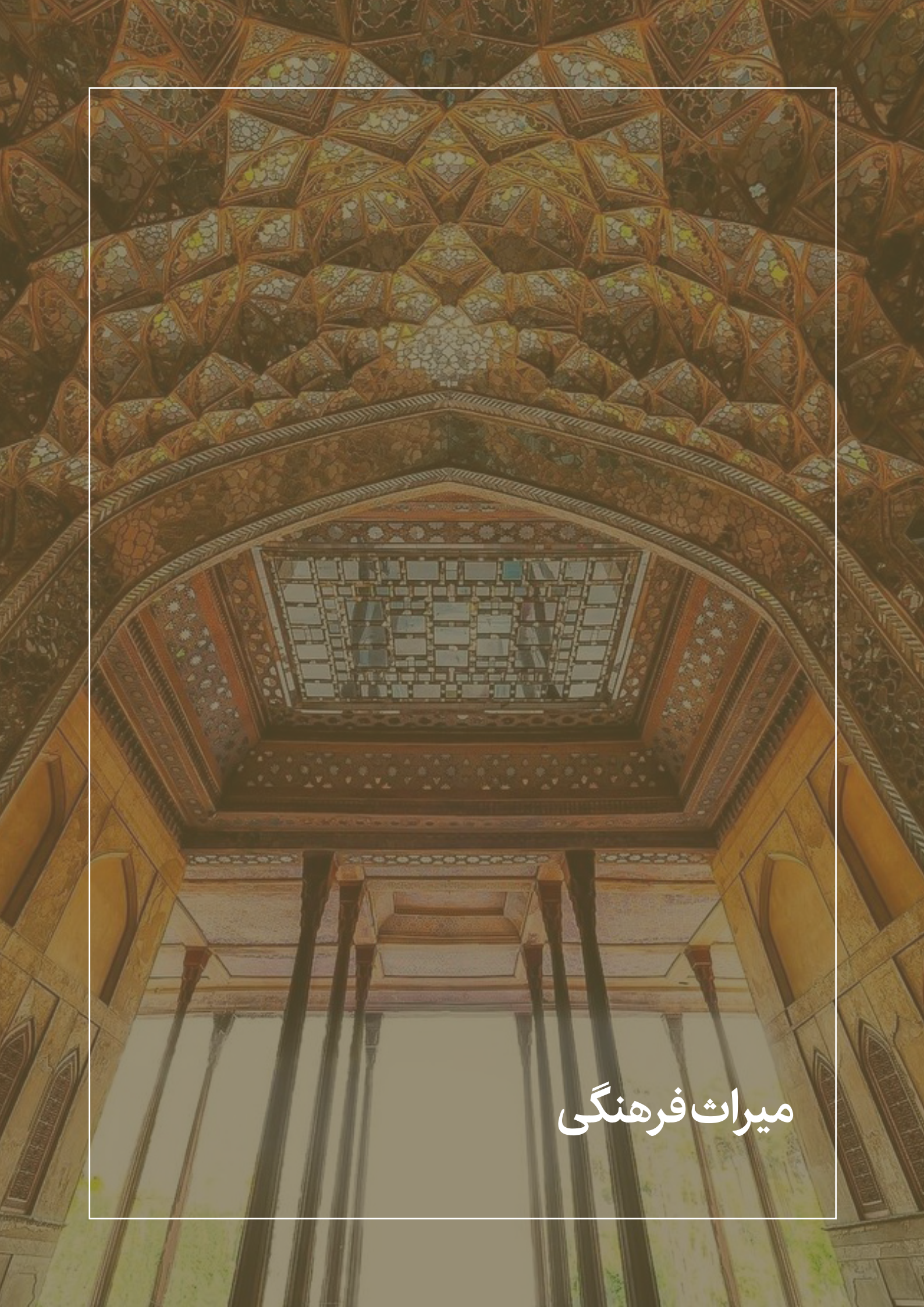
کرسی یونسکو در آموزش و یادگیری الکترونیکی در گزارشی از آسیب‌های وارد شده به زیرساخت‌های علمی و دانشگاهی، اعلام کرد که دست‌کم ۱۵۴ واحد و مجموعه در ۲۱ دانشگاه و مؤسسه آموزش عالی کشور از جنگ آسیب دیده‌اند.

همچنین، شبکه بین‌دانشگاهی (دانشگاه‌های همزاد یونسکو UNITWIN) در حوزه مرمت سازه‌ای و مدیریت خطرپذیری بلایا برای میراث معماری، مستقر در دانشگاه اصفهان، گزارشی تخصصی درباره خسارت‌های وارد شده به بناهای تاریخی، موزه‌ها و محوطه‌های میراث فرهنگی تهیه کرد. این گزارش ضمن بررسی ابعاد مختلف آسیب‌ها، مجموعه‌ای از پیشنهادها را برای حفاظت، مدیریت بحران، بازسازی و ارتقای تاب‌آوری بلندمدت این آثار و اماکن ارائه داده است.

کمیسیون ملی یونسکو در ایران از تمامی کرسی‌های یونسکو درخواست کرد تا خسارت‌ها، تهدیدها و پیامدهای جنگ را در حوزه‌های تخصصی خود بررسی و گزارش‌های جامعی ارائه کنند. همچنین از این کرسی‌ها خواسته شد راهکارهای علمی و عملی برای پیشگیری از تکرار چنین خسارت‌هایی در آینده پیشنهاد دهند و برنامه‌هایی برای بازسازی و تقویت زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های آسیب‌دیده تدوین کنند.

در پی این درخواست، شماری از کرسی‌های یونسکو و مراکز وابسته، گزارش‌ها و پیشنهادهای خود را ارسال کردند؛ از جمله، کرسی یونسکو در آموزش محیط زیست، گزارشی درباره پیامدهای زیست‌محیطی جنگ تهیه و برنامه آموزشی جامعی با عنوان «آموزش برای پایداری و تاب‌آوری در شرایط بحران، با تمرکز بر شرکت‌ها و مؤسسات معدنی در فرآیند بازسازی پس از جنگ رمضان» تدوین و ارائه کرد.

کرسی یونسکو در بازیافت آب نیز آمادگی خود را برای مشارکت در

میراث فرهنگی

ابراز نگرانی یونسکو در مورد حمله به کاخ گلستان

یونسکو در بیانیه‌ای با ابراز نگرانی نسبت به حمله به کاخ گلستان، بر لزوم صیانت از میراث فرهنگی در جریان درگیری‌های مسلحانه تأکید کرد:

ابراز نگرانی یونسکو دربارهٔ حفاظت از میراث فرهنگی در پی تشدید خشونت‌ها در خاورمیانه

یونسکو نسبت به حفاظت از محوطه‌های میراث فرهنگی نگران است.

در روز دوشنبه ۱۱ اسفند، کاخ گلستان در تهران، یکی از آثار ثبت‌شده در فهرست میراث جهانی یونسکو، بر اثر اصابت ترکش‌ها و موج انفجار ناشی از حمله هوایی به میدان ارگ که در حریم حفاظتی این اثر تاریخی قرار دارد، دچار آسیب شد. یونسکو همچنان وضعیت میراث فرهنگی ایران و دیگر کشورهای منطقه را به‌دقت رصد می‌کند تا از حفاظت این آثار اطمینان حاصل شود. در همین راستا، این سازمان مختصات جغرافیایی تمامی آثار ثبت‌شده در فهرست میراث جهانی و همچنین آثار دارای اهمیت ملی را در اختیار همه طرف‌های درگیر قرار داده است تا از وارد آمدن هرگونه آسیب احتمالی به آن‌ها جلوگیری شود.

یونسکو همچنین یادآور می‌شود که اموال فرهنگی تحت حمایت حقوق بین‌الملل قرار دارند؛ به‌ویژه با استناد بر کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه دربارهٔ حمایت از اموال فرهنگی در صورت وقوع مخاصمات مسلحانه، از جمله سازوکار «حفاظت ارتقایافته» آن، و نیز کنوانسیون ۱۹۷۲ حفاظت از میراث فرهنگی و طبیعی جهان، که چارچوب‌های حقوقی لازم برای صیانت از این اموال را فراهم می‌کنند.

For you ▾

Following

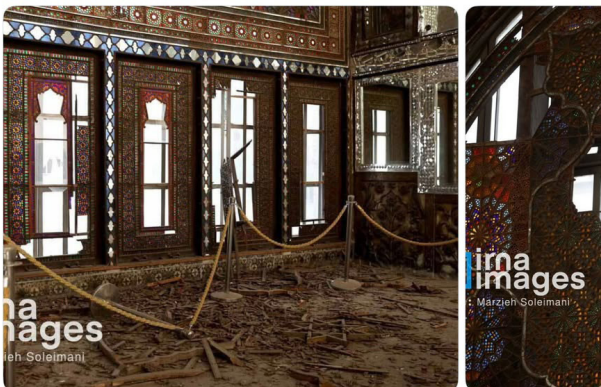

Seyed Abbas Aragghi @araghc... · 3/13/26

Thank you @UNESCO for responsible reaction to bombing of Golestan Palace, a World Heritage site.

We hope UNESCO will maintain firm and principled stance against further attacks on cultural heritage, incl historic monuments in Isfahan. Site protection is international concern.

552 3.8K 17K 354K

UNESCO expresses concern over the protection of cultural heritage sites amidst escalating violence in the Middle East

UNESCO expresses concern over the protection of cultural heritage sites

UNESCO

2 March 2026 - Last update: 17 April 2026

قردانی دکتر سید عباس عراقچی، وزیر امور خارجه، از یونسکو

بیانیه یونسکو درباره حمله به مراکز فرهنگی و آموزشی

یونسکو در بیانیه‌ای ضمن ابراز نگرانی از حملات به زیرساخت‌های آموزشی و آسیب‌های وارد شده به میراث فرهنگی در جریان درگیری‌ها، بر ضرورت رعایت تعهدات بین‌المللی مرتبط با حفاظت از میراث فرهنگی تأکید کرد:

یونسکو بار دیگر نگرانی عمیق خود را نسبت به حفاظت از آموزش، فرهنگ، رسانه و محیط‌زیست در پی تشدید درگیری‌ها در خاورمیانه و فراتر از آن ابراز می‌کند.

یونسکو از همه طرف‌ها می‌خواهد نهایت خویشتنداری را رعایت کرده و تمامی اقدامات لازم را برای حفاظت از آموزش، فرهنگ، رسانه، علوم و محیط‌زیست به‌عنوان پایه‌های اجتماعی جوامع به کار گیرند.

این سازمان اعلام کرد که مختصات جغرافیایی تمامی آثار ثبت‌شده در فهرست میراث جهانی، آثار موجود در فهرست موقت ملی و همچنین آثاری که تحت حفاظت ارتقایافته قرار دارند را در اختیار طرف‌های ذی‌ربط قرار داده و این روند را ادامه خواهد داد تا همه تدابیر ممکن برای جلوگیری از وارد آمدن خسارت به این آثار اتخاذ شود.

یونسکو همچنین بار دیگر بر تعهد همه طرف‌ها به رعایت حقوق بین‌الملل، به‌ویژه کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه درباره حمایت از اموال فرهنگی در صورت وقوع مخاصمات مسلحانه و کنوانسیون ۱۹۷۲ حفاظت از میراث فرهنگی و طبیعی جهان تأکید کرد.

این سازمان، در چارچوب مأموریت خود و با استناد به قطعنامه ۲۶۰۱ (۲۰۲۱) شورای امنیت سازمان ملل متحد، یادآور شد که همه طرف‌های درگیر موظف‌اند از مدارس، دانش‌آموزان، دانشجویان و کارکنان آموزشی در برابر پیامدهای درگیری‌ها حفاظت کنند.

از زمان آغاز درگیری‌ها در ۹ اسفند، گزارش‌هایی از آسیب دیدن شماری از اماکن دارای اهمیت فرهنگی منتشر شده است؛ از جمله کاخ گلستان در ایران و شهر تاریخی صور در لبنان که همگی در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسیده‌اند. این خسارت‌ها در حالی رخ داده است که منطقه با رنج گسترده انسانی، آوارگی و شمار زیادی از کشته‌ها و مجروحان روبه‌روست.

همچنین شماری از محوطه‌های فرهنگی در دیگر کشورهای منطقه و فراتر از آن، از جمله ارمنستان، جمهوری آذربایجان، بحرین، قبرس، عراق، اردن، کویت، عمان، فلسطین، قطر، عربستان سعودی، سوریه، ترکیه، امارات متحده عربی و یمن نیز در معرض تهدید قرار دارند.

هم‌زمان، کارکنان آموزشی، دانش‌آموزان و دانشجویان، زیرساخت‌های آموزشی و نیز مراکز رسانه‌ای و علمی، بیش از پیش در معرض پیامدهای تشدید ناامنی در بخش‌هایی از منطقه قرار گرفته‌اند. ادامه درگیری‌ها نگرانی‌هایی جدی درباره تداوم فعالیت نظام‌های آموزشی، امنیت محیط‌های یادگیری و حفاظت از فضاهای اختصاص‌یافته به تولید دانش و همکاری‌های علمی ایجاد کرده است. همچنین، محوطه‌های طبیعی و زیست‌بوم‌های آسیب‌پذیر نیز با تشدید تنش‌ها و فعالیت‌های نظامی، بیش از گذشته در معرض آسیب قرار دارند.

بازتاب نگرانی یونسکو درباره حفاظت از میراث فرهنگی

لازار الوندو آسومو، مدیر مرکز میراث جهانی یونسکو، در گفت‌وگو با خبرگزاری رویترز، با ابراز نگرانی عمیق یونسکو نسبت به خسارت‌های وارد شده به میراث فرهنگی ایران، بر ضرورت حفاظت از این آثار در شرایط درگیری تأکید کرد. وی با اشاره به اینکه ایران میزبان ۱۲۹ ثبت‌شده در فهرست میراث جهانی است، اعلام کرد که چهار اثر از این مجموعه در جریان درگیری‌ها آسیب دیده‌اند. او از کاخ گلستان و چند اثر تاریخی آسیب‌دیده در اصفهان به‌عنوان نمونه یاد کرد.

آسومو همچنین توضیح داد که یونسکو در طول درگیری‌ها، مختصات جغرافیایی اماکن مهم فرهنگی را در اختیار همه طرف‌های درگیر قرار داده و به‌طور مستمر وضعیت این آثار را پایش کرده است. وی در پایان از همه طرف‌ها خواست از اماکن دارای ارزش فرهنگی حفاظت کنند و تأکید کرد که این آثار، میراث مشترک و بازتاب‌دهنده تاریخ و تمدن‌های منطقه هستند.

درخواست اعزام هیئت ارزیابی یونسکو

در این نامه، ضمن تأکید بر اهمیت تاریخی و جایگاه بین‌المللی کاخ گلستان، از یونسکو درخواست شد با بهره‌گیری از سازوکارهای فنی و تخصصی خود، از جمله اعزام هیئت‌های کارشناسی برای ارزیابی میدانی خسارت‌های وارد شده، اقدامات لازم را در این زمینه انجام دهد.

در پی حمله به کاخ گلستان، یکی از آثار ثبت شده در فهرست میراث جهانی یونسکو، وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی طی نامه‌ای خطاب به مدیرکل یونسکو، خواستار اقدام این سازمان شد. کمیسیون ملی یونسکو در ایران نیز با ارائه دیدگاه‌های کارشناسی و پیشنهادهای تخصصی، نقش مؤثری در تدوین این نامه ایفا کرد.

دکتر سید رضا صالحی امیری
وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

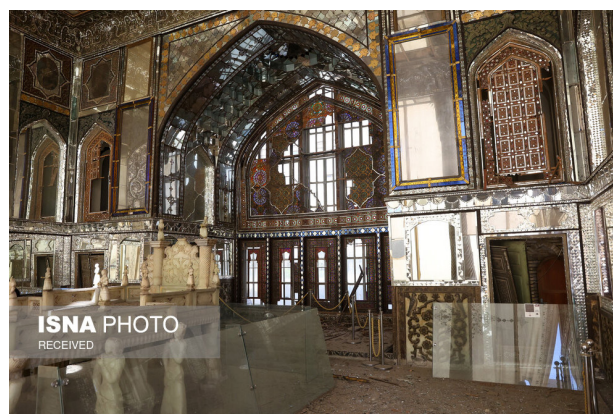

irna
images
PHOTO: irna / Sojael

ISNA PHOTO
RECEIVED

کاخ گلستان، تهران

ISNA PHOTO
RECEIVED

بازدید از ابنیه تاریخی آسیب‌دیده در شهرهای مختلف

حمایت از اموال فرهنگی در صورت وقوع مخاصمات مسلحانه برگزار شد. این نشست با هدف بررسی خسارت‌های وارد شده و هماهنگی برای انجام اقدامات تخصصی و فنی تشکیل شد. با این حال، یونسکو اعلام کرد که به دلیل سطح بالای مخاطرات امنیتی و محدودیت‌های ناشی از دستورالعمل‌های ایمنی، امکان اعزام کارشناسان به مناطق آسیب‌دیده وجود ندارد. همچنین پیشنهاد فراهم کردن امکانات حمل‌ونقل برای تسهیل دسترسی به این مناطق نیز پذیرفته نشد.

چند روز پس از آغاز درگیری‌ها، کمیسیون ملی یونسکو در ایران با هدف ارزیابی ابعاد خسارت‌های وارد شده به میراث فرهنگی، از یونسکو درخواست کرد نشستی فنی با حضور کارشناسان تخصصی خود برگزار و کارشناسان مربوطه را برای بازدید میدانی از مناطق آسیب‌دیده اعزام کند.

پس از انجام هماهنگی‌های لازم، روز ۲۹ اسفند، نشستی برخط با حضور کارشناسان یونسکو و دبیر کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه برای

خسارت‌های واردا شده منجر شد. اماکن و شهرهای مورد بازدید عبارت بودند از:

تهران؛ کاخ گلستان، مجموعه فرهنگی-تاریخی سعدآباد
سنندج؛ عمارت خسروآباد، عمارت آصف (خانه کرد)، موزه
باستان‌شناسی، عمارت ملک‌التجار، بقعه پیر عمر، خانه متوسل، خانه
مجتهدی، خانه امین‌الاسلام
کرمانشاه؛ دبیرستان کزازی، خانه سوری، مسجد دولتشاهی، تکیه
بیگلربیگی

خرم‌آباد؛ قلعه فلک‌الافلاک و محوطه پیرامون آن
اصفهان؛ تالار اشرف، کاخ چهلستون، موزه هنرهای تزئینی،
میدان نقش جهان، عمارت رکیب‌خانه، موزه تاریخ طبیعی اصفهان.

با توجه به فوریت و اهمیت این موضوع، کمیسیون ملی یونسکو در ایران تصمیم گرفت با تکیه بر ظرفیت‌های داخلی، روند ارزیابی را دنبال کند. این اقدام در شرایطی انجام شد که فرودگاه‌های کشور تعطیل بودند و مسیر زمینی تهران تا شهرهای سنندج، کرمانشاه، خرم‌آباد و اصفهان در مجموع حدود ۱۷۰۰ کیلومتر را در بر می‌گرفت. بر همین اساس، دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران در رأس هیئتی متشکل از کارشناسان از آثار و محوطه‌های میراث فرهنگی آسیب‌دیده بازدید کرد. در جریان این مأموریت، کارشناسان میراث فرهنگی استان‌ها نیز به این هیئت پیوستند و ارزیابی‌های میدانی دقیق و جامعی از خسارت‌های واردا شده انجام گرفت. این بازدیدها به تهیه گزارش‌های جامع مکتوب و تصویری از ابعاد و گستره

موزه تاریخ طبیعی، اصفهان

تالار اشرف، اصفهان

فیلم مستند کمیسیون ملی یونسکو در ایران به زبان انگلیسی، درباره شهرها و محوطه‌های فرهنگی آسیب‌دیده از حملات نظامی علیه ایران، که در حاشیه چهل‌و هشتمین نشست کمیته میراث جهانی یونسکو در بوسان کره جنوبی به نمایش درآمد.

تکیه بیگلربیگی، کرمانشاه

قلعه فلک‌الافلاک و محوطه پیرامون آن، خرم‌آباد

درخواست اجرای کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه

غیرنظامی مورد احترام قرار گرفته و از هدف قرار گرفتن در عملیات نظامی مصون بمانند. در مقابل، حفاظت ویژه و حفاظت ارتقایافته، سازوکارهای حقوقی پیش‌بینی شده در چارچوب اسناد بین‌المللی هستند که تعهدات سخت‌گیرانه‌تری را برای طرف‌های درگیر در زمینه صیانت از میراث فرهنگی در نظر می‌گیرند. این سازوکارها با ثبت و شناسایی رسمی آثار دارای ارزش استثنایی، هرگونه حمله به آن‌ها را نقض جدی حقوق بین‌الملل تلقی می‌کنند. هدف از فعال‌سازی این سازوکارها، کاهش آسیب‌پذیری میراث فرهنگی کشور، افزایش هزینه‌های حقوقی و سیاسی هرگونه تعرض به این آثار و تقویت جایگاه آن‌ها در نظام بین‌المللی حفاظت از میراث فرهنگی بود؛ به گونه‌ای که صیانت از این میراث در چارچوب سازوکارهای شناخته‌شده بین‌المللی پیگیری شود.

کمیسیون ملی یونسکو در ایران در نامه‌ای خطاب به قائم‌مقام وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، بر ضرورت بهره‌گیری از ظرفیت‌های کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه تأکید کرد. در این نامه، بر ارسال مختصات جغرافیایی آثار تاریخی و فعال‌سازی سازوکارهای بین‌المللی حفاظت از میراث فرهنگی، از جمله نشان سپر آبی (Blue Shield)، حفاظت ویژه (Special Protection) و حفاظت ارتقایافته (Enhanced Protection)، به‌منظور صیانت از میراث فرهنگی در شرایط مخاصمات مسلحانه تأکید شده است.

«نشان سپر آبی» یکی از شناخته‌شده‌ترین نمادهای بین‌المللی حفاظت از میراث فرهنگی است که در کنار سازوکارهای دیگر، برای شناسایی و علامت‌گذاری اموال فرهنگی به کار می‌رود. هدف از این اقدام آن است که اماکن تاریخی و فرهنگی به‌عنوان دارایی‌های

کاخ گلستان، تهران

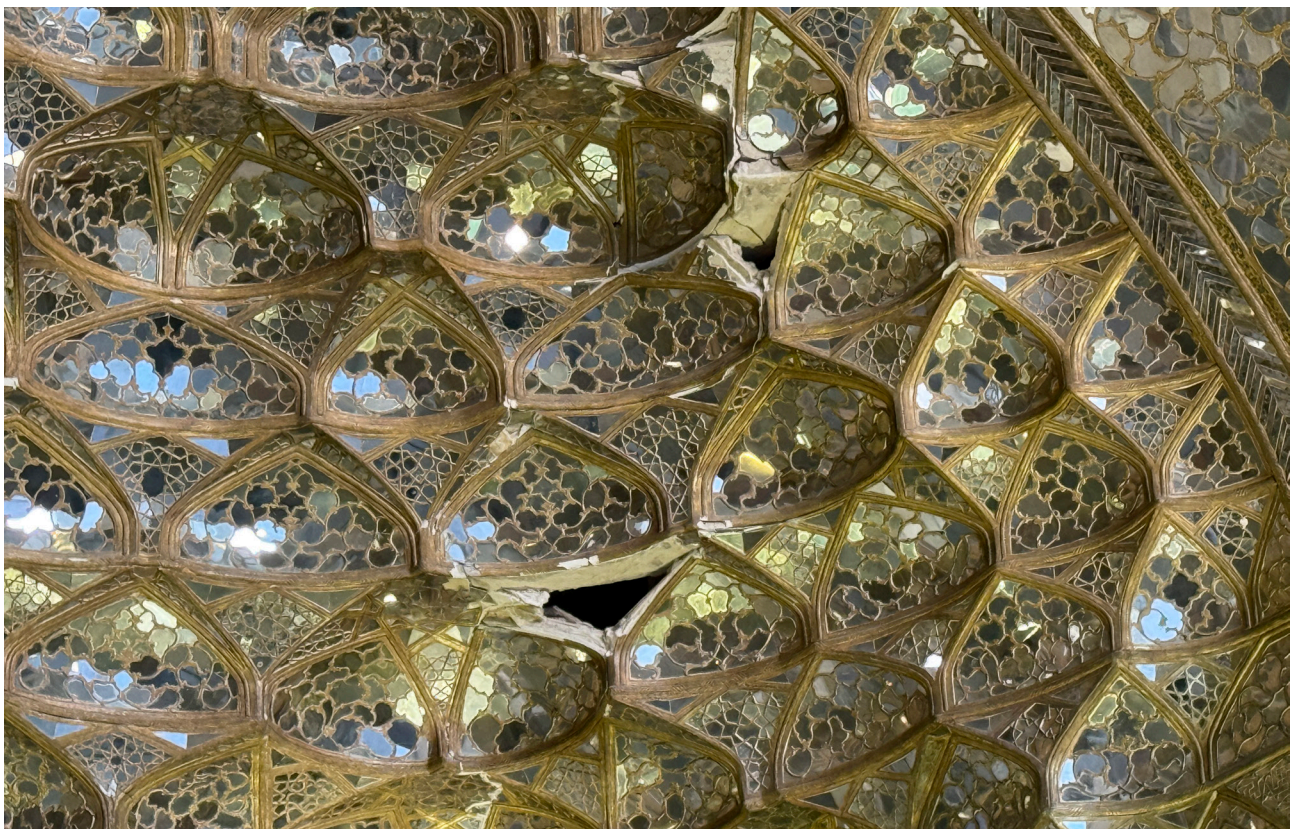

عمارت آصف، سمنند

ارائه مشاوره برای ثبت آثار فرهنگی در فهرست حفاظت ارتقایافته

موجود و نیز تعهد به خودداری از هرگونه استفاده نظامی از اثر و محدوده پیرامونی آن است. همچنین، ارائه اسناد پشتیبان و نقشه‌های دقیق از دیگر الزامات این فرایند به شمار می‌آید. تعدادی از فرم‌های تکمیل‌شده ارسال شده است و روند ارزیابی تعدادی دیگر همچنان ادامه دارد تا از انطباق کامل آن‌ها با معیارها و الزامات یونسکو اطمینان حاصل شود.

کمیسیون ملی یونسکو در ایران با ارائه مشاوره‌های تخصصی به وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، در تکمیل فرم‌های مورد نیاز برای ثبت آثار فرهنگی در فهرست حفاظت ارتقایافته همکاری و این فرایند را تسهیل کرد. این فرم‌ها نیازمند ارائه اطلاعات دقیق درباره اثر، از جمله نام، موقعیت جغرافیایی و حدود ثبتی، وضعیت حقوقی و ثبت آن در سطوح ملی و بین‌المللی، ارزش برجسته فرهنگی، اقدامات حفاظتی

تالار آینه در چهل ستون، اصفهان

مستندسازی خسارت‌ها در شهرهای خلاق یونسکو

کمیسیون ملی یونسکو از شهرهای خلاق ایران* نیز همانند شهرهای یادگیرنده، درخواست کرد گزارش‌های مستند خود را درباره میزان خسارت‌های ناشی از جنگ به زیرساخت‌های فرهنگی، آموزشی و علمی ارائه کنند. این گزارش‌ها در تکمیل روند مستندسازی خسارت‌های ناشی از جنگ مورد استفاده قرار خواهند گرفت.

* شهرهای عضو شبکه شهرهای خلاق یونسکو در ایران عبارتند از: اصفهان، رشت، بندرعباس، سمنان، کرمانشاه و کاشان.

ارائه گزارش خسارت‌های میراث فرهنگی اصفهان به یونسکو

بناهای تاریخی، از سوی کمیسیون ملی یونسکو در ایران در اختیار آقای لازارالوندو آسومو، مدیر مرکز میراث جهانی یونسکو، قرار گرفت. کمیسیون ملی یونسکو در ایران همچنین بر ضرورت اقدام فوری جامعه جهانی برای حفاظت و بازسازی میراث فرهنگی اصفهان تأکید کرد و خاطرنشان ساخت که این آثار، علاوه بر جایگاه ملی، بخشی از میراث مشترک بشری به شمار می‌آیند.

در پی خسارت‌های گسترده ناشی از حملات نظامی به بناهای تاریخی و میراث فرهنگی اصفهان، کمیسیون ملی یونسکو در ایران موضوع را به‌طور رسمی با یونسکو مطرح کرد. در این راستا، گزارش تهیه‌شده از سوی استانداری اصفهان درباره خسارت‌های واردشده به مجموعه‌ای از آثار شاخص تاریخی این شهر، از جمله تالار اشرف، کاخ چهلستون، موزه هنرهای تزیینی و دیگر

تالار اشرف، اصفهان

تعهد وزارت دفاع به حفاظت از میراث جهانی

فرهنگی، تأکید شده بود. این تعهد، مبتنی بر الزامات دولت‌ها در چارچوب کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه برای حمایت از اموال فرهنگی در صورت وقوع درگیری‌های مسلحانه و پروتکل‌های الحاقی آن است. این اسناد تأکید دارند که اموال فرهنگی نباید برای اهداف نظامی مورد استفاده قرار گیرند؛ چراکه چنین اقدامی می‌تواند به از بین رفتن حمایت‌های حقوقی پیش‌بینی‌شده برای این آثار و افزایش خطر آسیب‌پذیری آن‌ها در جریان درگیری‌های مسلحانه منجر شود.

حفاظت از آثار ثبت‌شده در فهرست میراث جهانی در برابر هر گونه استفاده نظامی همواره یکی از محورهای اصلی پیگیری‌های کمیسیون ملی یونسکو در ایران در تعامل با دستگاه‌های مسئول کشور بوده است. در همین راستا، کمیسیون ملی در تدوین نامه رسمی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خطاب به وزارت دفاع مشارکت داشت؛ نامه‌ای که در آن بر ضرورت خودداری از هر گونه استفاده نظامی از آثار میراث جهانی، در چارچوب اصول حقوق بین‌الملل مرتبط با حفاظت از میراث

تسهیل ارتباط با ایکوم (ICOM)

نگرانی‌ها درباره شرایط تهدیدآمیز پیش‌روی میراث فرهنگی ایران، به‌ویژه اماکنی که در فهرست میراث جهانی به ثبت رسیده‌اند، به‌طور رسمی با شورای بین‌المللی موزه‌ها (ICOM) در میان گذاشته شد. در همین راستا، کمیسیون ملی یونسکو در ایران، نامه رئیس ایکوم ایران را پس از بررسی به همراه دو نامه توضیحی، برای رئیس شورای بین‌المللی موزه‌ها ارسال کرد و خواستار اتخاذ تدابیر فوری برای حفاظت از آثار تاریخی و میراث فرهنگی کشور شد.

موزه باستان‌شناسی، سنج

بیانیه ایکوموس (ICOMOS)

کمیسیون ملی یونسکو در ایران، بیانیه ایکوموس ایران (شورای بین‌المللی بناها و محوطه‌ها) درباره حملات به میراث فرهنگی کشور را بررسی و با ارائه دیدگاه‌ها و پیشنهادهای تکمیلی، زمینه هماهنگی بیشتر آن با ادبیات و مواضع یونسکو را فراهم کرد. در این بیانیه، ایکوموس ایران ضمن ابراز نگرانی نسبت به حملات صورت گرفته، از ایکوموس بین‌المللی خواست با بهره‌گیری از تمام ظرفیت‌ها و ابزارهای موجود، برای توقف حملات نظامی علیه غیرنظامیان و اماکن غیرنظامی، به‌ویژه آثار و محوطه‌های فرهنگی، اقدام کند.

مستندسازی خسارت‌های میراث فرهنگی ناملموس

بنا به درخواست کمیسیون ملی یونسکو در ایران، مرکز مقوله دو یونسکو در زمینه میراث فرهنگی ناملموس، چارچوبی تحلیلی و سیاست‌محور برای بررسی ابعاد مختلف بحران و پیامدهای آن بر میراث فرهنگی ملموس و ناملموس و نیز نظام‌های حافظه فرهنگی ارائه داد. این مرکز همچنین آمادگی خود را برای مشارکت در فرایند مستندسازی خسارت‌ها و ارزیابی آسیب‌های وارد شده اعلام کرد.

کتابخانه‌ها و نهادهای فرهنگی

مستندسازی خسارت‌های وارد شده به مراکز فرهنگی و هنری

توصیف شده است. کمیسیون ملی یونسکو در ایران نیز این گزارش را بررسی کرده و با ارائه دیدگاه‌ها و پیشنهادهای کارشناسی، در انطباق هر چه بیشتر آن با اسناد و استانداردهای یونسکو و نیز تقویت انسجام و اعتبار آن در تعاملات بین‌المللی نقش داشته است.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گزارشی درباره تخریب و حمله به نهادهای فرهنگی و هنری - از جمله کتابخانه‌ها، سینماها، سالن‌های تئاتر، دفاتر رسانه‌ای و مراکز آموزشی - و نیز جان‌باختن شماری از فعالان حوزه فرهنگ و رسانه تهیه کرد. در این گزارش، این اقدامات ناقض حقوق فرهنگی و مغایر با اسناد و مقررات بین‌المللی مرتبط با حفاظت از اموال فرهنگی و میراث مستند در شرایط مخاصمات مسلحانه

دکتر سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ، در دیدار با هنرمندان و تأکید بر حمایت و پشتیبانی از جامعه هنری در روزهای جنگ

صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران

درخواست محکومیت حمله به رسانه‌ها از سوی یونسکو

دکتر احمد پاکتچی سفیر و نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران در یونسکو

پس از حمله به سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، نامه‌ای رسمی با هماهنگی نمایندگی دائم جمهوری اسلامی ایران نزد یونسکو خطاب به معاون مدیرکل یونسکو در حوزه ارتباطات و اطلاعات تهیه و ارسال شد. در این نامه، ضمن محکومیت حمله به زیرساخت‌های رسانه‌ای کشور، نگرانی‌ها درباره تهدیدهای متوجه امنیت روزنامه‌نگاران و دیگر فعالان رسانه‌ای مطرح و از یونسکو خواسته شد در چارچوب مأموریت خود، برای حمایت از آزادی بیان و ارتقای امنیت روزنامه‌نگاران اقدام کند.

ارائه مستندات خسارت‌های وارد شده به شعبه‌های شهر کتاب در تهران

مؤسسه فرهنگی شهر کتاب، گزارش خسارت‌های وارد شده به شعبه‌های خود را به کمیسیون ملی یونسکو در ایران ارائه کرد. کمیسیون ملی نیز با ارائه مشاوره‌های تخصصی، مؤسسه را در تهیه و تنظیم مکاتبات رسمی با یونسکو همراهی نمود. بر اساس این گزارش، در شش شعبه از شهر کتاب در تهران، بخش‌هایی چون ساختمان شعبه‌ها، تجهیزات، سامانه‌های نمایش کتاب و موجودی کتاب‌ها دچار آسیب شده‌اند. همچنین احتمال می‌رود دیگر مراکز فرهنگی مرتبط با حوزه کتاب نیز آسیب دیده باشند و ارزیابی‌ها در این زمینه همچنان ادامه دارد. تمامی برنامه‌های آموزشی، فرهنگی و اجتماعی این مراکز نیز به طور موقت متوقف شده است.

مراکز ورزشی

ابراز نگرانی در رابطه با تخریب زیرساخت‌های ورزشی

فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی با هدف ترویج مشارکت برابر و تحقق اصل فراگیری بوده است.

در این نامه، بر تلفات انسانی و اختلال ایجادشده در ارائه خدمات ورزشی، آموزشی و توان‌بخشی در پی این حملات تأکید و تصریح شد که آسیب‌های واردشده، دسترسی افراد دارای معلولیت به فرصت‌های ضروری اجتماعی، فرهنگی و آموزشی را تحت تأثیر قرار داده است.

کمیسیون ملی یونسکو در ایران همچنین از یونسکو درخواست کرد این رویداد را به‌طور رسمی مستندسازی کرده، از تلاش‌ها برای حفاظت از مراکز ورزشی و آموزشی فراگیر حمایت کند، کمک‌های اضطراری ارائه دهد و در ارزیابی خسارت‌ها و تسهیل روند بازسازی این مجموعه همکاری داشته باشد.

در پی حمله به سالن ورزشی ۱۲ هزار نفری آزادی و تخریب آن، کمیته ملی پارالمپیک ایران خواستار طرح این موضوع در یونسکو شد و کمیسیون ملی یونسکو در ایران نیز طی واکنشی رسمی این رخداد را پیگیری کرد.

در همین راستا، دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران در نامه‌ای خطاب به خانم لیدیا بریتو، معاون مدیرکل یونسکو در امور علوم اجتماعی و انسانی، نگرانی عمیق خود را نسبت به این رویداد اعلام کرد.

در این مکاتبه، مجموعه ورزشی آزادی به‌عنوان یکی از مراکز اصلی کشور در زمینه ورزش همگانی، آموزش و توان‌بخشی افراد دارای معلولیت معرفی شد. این مجموعه نزدیک به سه دهه، میزبان رقابت‌های پارالمپیک، برنامه‌های آموزشی و طیف گسترده‌ای از

**سالن ورزشی ۱۲ هزار نفری
آزادی، یکی از مراکز اصلی
ورزش همگانی، آموزش
و توان‌بخشی افراد دارای
معلولیت است.**

ورزشگاه آزادی، تهران

جلب مشارکت جامعه ورزشی

و فرهنگی مراکز ورزشی تأکید کرد و یادآور شد که این مراکز صرفاً زیرساخت‌های فیزیکی نیستند، بلکه فضاهای عمومی مهمی به شمار می‌روند که در ارتقای سلامت روانی و جسمی جوامع نقش دارند. وی افزود که این فضاها در شرایط بحران می‌توانند کارکردهای بشردوستانه نیز داشته باشند؛ از جمله آنکه به‌عنوان سرپناه‌های موقت و اردوگاه‌های اضطراری مورد استفاده قرار گیرند. دبیرکل کمیسیون ملی در پایان، ورزش را زبان جهانی گفت‌وگو، همبستگی و بازسازی توصیف کرد و خواستار اقدام هماهنگ برای حمایت از حفاظت و بازسازی این فضاها در آینده شد.

دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران به دعوت پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، در نشستی برخط با عنوان «کنشگری جامعه ورزشی» شرکت کرد، که در آن تأثیرات جنگ بر مراکز و برنامه‌های ورزشی، با تأکید ویژه بر مستندسازی خسارت‌ها و بررسی پیامدهای اجتماعی، حقوقی و نهادی آن، مورد بحث و بررسی قرار گرفت. این نشست با حضور نمایندگان نهادهای فرهنگی، علمی و ورزشی برگزار شد و شرکت‌کنندگان در آن، تخریب زیرساخت‌های ورزشی را از منظرهای حقوقی، اجتماعی و بین‌المللی بررسی کردند. دکتر حسن فرطوسی در سخنان خود بر اهمیت گسترده اجتماعی

رایزنی‌های بین‌المللی

بهره‌گیری از دیپلماسی علمی و فرهنگی

حفاظت از میراث مشترک بشریت و پاسداشت حقوق بین‌الملل ایفا کنند. وی همچنین این حملات را نقض آشکار منشور سازمان ملل متحد توصیف و تأکید کرد که یونسکو مسئولیتی مهم در زمینه تقویت صلح از طریق همکاری‌های بین‌المللی بر عهده دارد؛ مسئولیتی که نه تنها در شرایط کنونی، بلکه برای نسل‌های آینده نیز اهمیتی حیاتی دارد.

دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران طی نامه‌ای رسمی به کمیسیون‌های ملی دیگر کشورها، نگرانی عمیق خود را نسبت به پیامدهای جنگ تحمیلی از سوی ایالات متحده و اسرائیل بر میراث فرهنگی و زیرساخت‌های کشور ایران اعلام کرد. دکتر حسن فرطوسی از کمیسیون‌های ملی یونسکو خواست با تقویت دیپلماسی علمی و فرهنگی، نقش مؤثرتری در ترویج صلح،

امروز، بیش از هر زمان دیگری، باید زمینه را برای دیپلماسی علمی و آموزشی فراهم کرد؛ اگر اکنون اقدام نکنیم، پس چه زمانی؟*

ارتباط با سایر کمیسیون‌های ملی یونسکو

دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران به صورت برخط در نشست دبیران کل کمیسیون‌های ملی یونسکو که در حاشیه دویست و بیست و چهارمین نشست شورای اجرایی یونسکو در پاریس برگزار شد، شرکت کرد. وی در این نشست، بیانیه‌ای درباره پیامدهای حملات اخیر و خسارت‌های ناشی از آن ارائه و موضوع را در سطح گسترده‌تر شبکه کمیسیون‌های ملی یونسکو مورد توجه قرار داد.

* برگرفته از سخنرانی دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران در نشست مرسوم کمیسیون‌های ملی در حاشیه دویست و بیست و چهارمین نشست شورای اجرایی یونسکو، ۱۳ و ۱۴ آوریل ۲۰۲۶

جلب توجه یونسکو به پیامدهای مخرب جنگ از سوی وزیر علوم

فرهنگی توصیف شد. این نامه همچنین به آثار مخرب حملات بر زیرساخت‌های علمی، آموزشی و فرهنگی اشاره و بر ضرورت فوری حفاظت از این حوزه‌ها در چارچوب مأموریت یونسکو تأکید کرد. در پایان، از یونسکو خواسته شد نقش و مشارکت خود را در حمایت از حفاظت و احیای بخش‌های آسیب‌دیده تقویت کند و هم‌زمان به تقویت گفت‌وگو، همکاری‌های بین‌المللی و تلاش برای ایجاد صلح ادامه دهد.

دکتر حسین سیمایی، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و رئیس کمیسیون ملی یونسکو در ایران، طی مکاتبه‌ای با دکتر خالد العنانی، مدیرکل یونسکو، پیامدهای غیرنظامی جنگ - به‌ویژه تأثیرات آن بر آموزش، علم، فرهنگ و زیرساخت‌های مرتبط را به اطلاع وی رساند. در این مکاتبه، تهاجم نظامی ایالات متحده و اسرائیل به مراکز غیرنظامی محکوم و مغایر با اصول بنیادین حقوق بین‌الملل، به‌ویژه اصول مرتبط با حفاظت از آموزش، علم، فرهنگ و میراث

تأکید وزیر نیرو بر ضرورت حفاظت از زیرساخت‌های غیرنظامی

غیرنظامیان تأکید و ضرورت حفاظت از زیرساخت‌های حیاتی غیرنظامی در شرایط مخاصمات مسلحانه یادآوری شد. در این نامه از یونسکو خواسته شد در چارچوب مأموریت خود، نسبت به این تحولات توجه لازم را داشته باشد و از تلاش‌های بین‌المللی برای حفاظت از زیرساخت‌های ضروری و کاهش آثار بلندمدت جنگ بر توسعه پایدار و امنیت انسانی حمایت کند.

کمیسیون ملی یونسکو در ایران، نامه دکتر عباس علی‌آبادی، وزیر نیرو، خطاب به مدیرکل یونسکو را بررسی و به دفتر مدیرکل ارسال کرد. در این نامه، به هدف قرار گرفتن مکرر زیرساخت‌های غیرنظامی آب و اختلال‌های ناشی از آن در تأمین آب و دیگر خدمات عمومی حیاتی اشاره شد. همچنین، بر پیامدهای شدید انسانی چنین حملاتی، به‌ویژه تأثیر آن‌ها بر سلامت، امنیت و رفاه

ارائه گزارش اقدامات در دوران جنگ به شورای عالی کمیسیون ملی

کمیسیون ملی یونسکو در ایران گزارشی جامع از اقدامات و ابتکارهای انجام‌شده در مواجهه با جنگ و پیامدهای آن تهیه کرد. این گزارش، روایتی یکپارچه از فعالیت‌های کمیسیون ملی در این بحران ارائه می‌دهد و تلاش‌ها برای ایجاد هماهنگی، ارتباطات بین‌المللی، فعالیت‌های میدانی و اقدامات پیگیری‌شده برای حفاظت از حوزه‌های تحت مأموریت یونسکو و حمایت از روند بازسازی پس از جنگ را تشریح می‌کند. این گزارش برای معاون مدیرکل یونسکو در حوزه اولویت آفریقا و روابط خارجی و نیز اعضای شورای عالی کمیسیون ملی یونسکو در ایران ارسال شد.

A photograph of a microphone on a stand, set against a blurred background. The entire image is covered with a semi-transparent maroon overlay. The microphone is positioned diagonally, with its head pointing towards the upper right. The text 'دیپلماسی رسانه‌ای' is written in white Persian script at the bottom right of the image.

دیپلماسی رسانه‌ای

تأکید بر محکومیت حملات نظامی به دانشگاه‌ها از منظر حقوق بین‌الملل

«اصل تفکیک» که یکی از اصول بنیادین حقوق بین‌الملل بشردوستانه است، ایجاب می‌کند طرف‌های درگیر در مخاصمات مسلحانه همواره میان اهداف غیرنظامی و اهداف نظامی تمایز قائل شوند.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و رئیس کمیسیون ملی یونسکو در ایران، در گفت‌وگویی با شبکه خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، پیامدهای درگیری‌ها بر مؤسسات آموزش عالی را گوشزد کرد. دکتر حسین سیمایی صراف با اشاره به حملات نظامی به خوابگاه دانشجویی دانشگاه خلیج فارس که حدود ۶۰۰ دانشجو را در خود جای داده بود و همچنین دانشگاه هنر اصفهان، تأکید کرد که دانشگاه‌ها و مراکز مرتبط با دانشجویان، نهادهای غیرنظامی هستند و بر اساس حقوق بین‌الملل از حمایت برخوردارند. وی حمله به مراکز آموزشی را نقض جدی حقوق بین‌الملل دانست و یادآور شد که

پاسداشت صلح با همکاری رسانه‌ها

دبیرکل در پاسخ به پرسشی درباره نقش کمیسیون ملی یونسکو در ایران در این زمینه، توضیح داد که یکی از مأموریت‌های کرسی آموزش یونسکو در ایران، پاسخ‌گویی به نیازهای آموزشی در دوران صلح و همچنین در شرایط بحرانی مانند جنگ است؛ به‌گونه‌ای که برای افکار عمومی تبیین شود چگونه می‌توان در دوره‌های بحران، دسترسی به آموزش باکیفیت را حفظ کرد. وی همچنین به طرح «آموزش در شرایط بحران» اشاره کرد که با همین هدف طراحی شده است. در چارچوب این برنامه، گروه آموزش کمیسیون ملی یونسکو در ایران با همکاری وزارت آموزش و پرورش و کمیسیون ملی آیسسکو در ایران مجموعه‌ای از استانداردهای بین‌المللی برای آموزش در شرایط بحران تدوین کرده است.

این گفت‌وگوها بر تدابیر پیشگیرانه اتخاذ شده و همچنین افزایش آگاهی عمومی درباره اهمیت حفاظت از میراث فرهنگی متمرکز بود.

دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران، در گفت‌وگو با رسانه‌های داخلی از جمله خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا)، صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، خبرگزاری ایسنا و روزنامه هفت صبح، به تبیین اقدامات انجام‌شده از سوی کمیسیون ملی یونسکو در راستای پیشگیری از آسیب به بناهای تاریخی و محوطه‌های میراث فرهنگی پرداخت. وی همچنین در گفت‌وگویی جداگانه با روزنامه اطلاعات، درباره نقشه راه یونسکو برای تضمین تداوم آموزش در شرایط اضطراری صحبت کرد. او با اشاره به اینکه آموزش یکی از حوزه‌های اصلی فعالیت یونسکو است و دسترسی به آموزش، یکی از حقوق بنیادین بشر به شمار می‌رود، تأکید کرد که ترویج آموزش نقشی اساسی در تحقق صلح پایدار دارد؛ زیرا ناآگاهی ریشه بسیاری از منازعات است و افزایش سطح آموزش می‌تواند چشم‌انداز صلح پایدار را تقویت کند.

جنگ را تشریح و به واکنش سریع یونسکو نسبت به تلاش‌های این کمیسیون اشاره کرد. وی گفت: یونسکو ظرف ۲۴ ساعت پس از دریافت مکاتبات و گزارش‌های وزیران علوم و آموزش و پرورش، بیانیه‌ای صادر کرد و پس از آن نیز بیانیه‌های دیگری منتشر شد.

دکتر فرطوسی همچنین در برنامه «گفت‌وگو با مردم» در کنار دکتر فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت حضور یافت و ضمن قدردانی از مقاومت و پایداری مردم ایران، از تلاش‌های دولت جمهوری اسلامی ایران برای دفاع از کشور تقدیر کرد. وی توضیح داد که کمیسیون ملی یونسکو در ایران از نخستین ساعات جنگ تحمیلی، فعالیت خود را برای حفاظت از صلح آغاز کرده و اقدامات انجام‌شده و دستاوردهای حاصل از آن را بخشی از تلاش برای افزایش شفافیت و آگاهی عمومی دانست.

ISNA PHOTO
Majid Khajepour

دکتر فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت

وی در گفت‌وگویی با اداره روابط عمومی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز بر اهمیت تقویت امید تأکید کرد و نقش دانشگاه‌ها را در این زمینه یادآور شد. او امید را عاملی ضروری برای افزایش تاب‌آوری و عبور از چالش‌های موجود توصیف کرد.

دکتر فرطوسی با حضور در برنامه «ایستگاه ایران» شبکه نسیم، با اشاره به واکنش فوری یونسکو در محکومیت حمله به مدارس و میراث فرهنگی، بر اهمیت حقوق بین‌الملل تأکید کرد. وی یادآور شد که سازمان‌های بین‌المللی تنها در راستای اهداف ابرقدرت‌ها فعالیت نمی‌کنند و گواه آن خوشنامی ایران در یونسکو است! در واقع، نبود ضمانت اجرایی و محدودیت اختیارات سازمان‌های بین‌المللی به این سبب است که کشورها تمایل ندارند اختیارات بیشتری به آن‌ها بدهند. اگر دنیا ضرورت این امر را درک کند، بسیاری از مسائل جهان معاصر حل خواهد شد.

ایستگاه ایران

• گفت‌وگو با مردم قهرمان در مکترو •

شبکه خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران نیز برنامه‌ای ویژه را به بررسی جنگ اخیر آمریکا و اسرائیل علیه ایران و حمله به مدرسه شجره طیبه در میناب اختصاص داد. این برنامه که به همت گروه علوم تربیتی خانه اندیشمندان علوم انسانی و با همکاری دفتر منطقه‌ای یونسکو در تهران برگزار شد، میزبان رضوان حکیم‌زاده، معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش؛ دکتر حسن فرطوسی، دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در ایران؛ مختار ذاکری، پدر سلما و اسرا ذاکری دو دانش‌آموز جان‌باخته در مدرسه شجره طیبه میناب و سمیه کمالی، معلم این مدرسه بود.

دکتر فرطوسی در این برنامه بر اهمیت پایبندی به حقوق بین‌الملل در حفاظت از فضاهای آموزشی تأکید کرد و نقش سازمان‌های بین‌المللی، از جمله یونسکو را در حمایت از آموزش در مناطق آسیب‌دیده از بحران یادآور شد.

وی همچنین در گفت‌وگویی با شبکه تلویزیونی SNNTV، اقدامات و پیگیری‌های کمیسیون ملی یونسکو در ایران در طول

حفاظت از میراث فرهنگی در مخاصمات مسلحانه

نهادهای داخلی مرتبط را تشریح کرد. دکتر فرطوسی در این باره گفت کمیسیون ملی همه تلاش خود را به کار گرفته است تا ارتباطش را با یونسکو حفظ کند و با دبیران کل کمیسیون‌های ملی یونسکو در دیگر کشورها نیز رایزنی‌هایی انجام داده تا دیپلماسی علمی، فرهنگی و آموزشی را تقویت و فعال نماید. وی افزود که نهادهای داخلی نیز این موضوع را در اولویت قرار داده‌اند؛ برای نمونه، موزه‌ها اقدامات گسترده‌ای برای انتقال آثار ارزشمند به مکان‌های امن و حفاظت‌شده انجام داده‌اند.

دبیرکل در گفت‌وگویی جداگانه با راشاتودی، درباره خسارت‌های وارد شده به محوطه‌ها و بناهای میراث فرهنگی و روند ارزیابی این آسیب‌ها سخن گفت و تأکید کرد که این میراث، غیرقابل جایگزین است. وی افزود برخی از آثار آسیب‌دیده، مانند تالار تیموری اصفهان، قدمتی بین ۴۵۰ تا ۶۰۰ سال دارند و همین امر، تعیین ارزش مالی خسارت‌ها را بسیار دشوار می‌کند؛ از این رو، ارزیابی دقیق آن‌ها نیازمند همکاری میان کارشناسان ایرانی و بین‌المللی است. او توضیح داد که کمیسیون ملی یونسکو در ایران با همکاری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، تیم‌های تخصصی را برای بازدیدهای میدانی و مستندسازی خسارت‌ها اعزام کرده و گزارش‌های حاصل از این بررسی‌ها برای ارزیابی کارشناسی به یونسکو ارسال شده است. به گفته وی، کارشناسان یونسکو نیز پس از فراهم شدن شرایط امنیتی، برای انجام ارزیابی‌های میدانی به ایران سفر خواهند کرد. دکتر فرطوسی در گفت‌وگویی با شبکه فونیکس چین (Phoenix TV) نیز پیامدهای حملات و ابعاد تخریب‌های مشاهده‌شده در بازدیدهای میدانی را تشریح کرد و گفت خسارت‌های وارد شده در خرم‌آباد جبران‌ناپذیر است و بازسازی تخریب‌های صورت گرفته در تهران نیز بسیار دشوار خواهد بود. وی با اشاره به اینکه اصفهان بیشترین میزان خسارت را، هم از نظر تعداد و هم تنوع آثار آسیب‌دیده متحمل شده است، از چین خواست با توجه به جایگاه تمدنی خود، قطعنامه‌ای را در شورای امنیت سازمان ملل متحد برای محکومیت تخریب میراث فرهنگی پیشنهاد دهد.

خسارت‌های وارد شده به میراث فرهنگی ایران در جریان جنگ و سازوکارهای مورد نیاز برای حفاظت از این آثار، در مجموعه‌ای از گفت‌وگوهای دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران با رسانه‌های مهم بین‌المللی مورد توجه مستمر قرار گرفت. دکتر فرطوسی در طول این بحران با رسانه‌هایی از جمله فایننشال تایمز، الجزیره، راشاتودی، بخش‌های انگلیسی و عربی RT، خبرگزاری ویوری، TRT عربی، سرویس‌های روسی، عربی و انگلیسی اسپوتنیک، شبکه ZDF، شبکه تلویزیونی عمومی آلمان ARD، پرتی‌وی و بخش عربی رادیو مونت کارلو گفت‌وگو کرد.

وی در مصاحبه با ویوری که از طریق شبکه روسی رایتلی منتشر شد، تأکید کرد که احترام به حقوق بین‌الملل برای بقای بشریت ضرورتی اساسی است و میراث فرهنگی باید حتی در شرایط جنگ نیز تحت حمایت قانون باقی بماند. او خاطرنشان کرد که حمله به میراث فرهنگی، در واقع حمله به حافظه مشترک بشریت است.

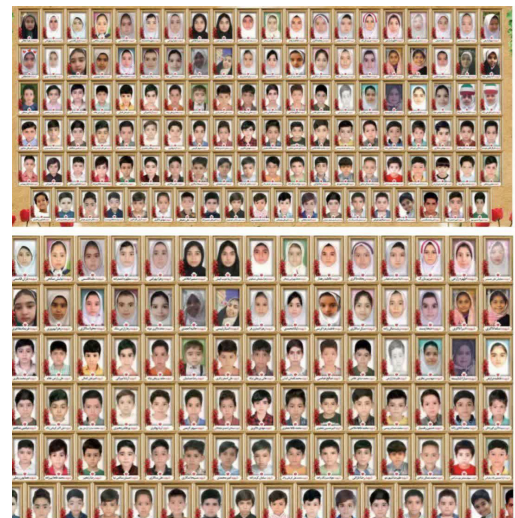
دبیرکل کمیسیون ملی در پاسخ به پرسش شبکه RT روسیه درباره تصمیم دونالد ترامپ برای خروج ایالات متحده از یونسکو، اظهار کرد که دولت آمریکا به حقوق بین‌الملل - که هدف آن حفظ نظم و ثبات جهانی است - باور ندارد. او همچنین افزود که تاب‌آوری مردم ایران ریشه در فرهنگ و هویت آنان داشته و پیوند عمیقی با میراث فرهنگی این مرز و بوم دارد؛ میراثی که به گفته وی، ترامپ نیز به خوبی آن را درک می‌کند.

وی در گفت‌وگویی دیگر با شبکه RT عربی، با اشاره به خسارت‌های وارد شده و تهدیدهای پیش‌روی میراث تاریخی و فرهنگی ایران، اقدامات انجام‌شده از سوی کمیسیون ملی یونسکو در ایران و دیگر

تأکید بر ضرورت اقدام بین‌المللی در رابطه با فاجعه میناب در الجزیره

حملات نظامی ایالات متحده به یک مدرسه در میناب که به جان‌باختن ۱۶۸ دانش‌آموز دوره ابتدایی انجامید، از سوی دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در ایران، در گفت‌وگویی با الجزیره مطرح شد. دکتر فرطوسی ضمن قدردانی از یونسکو به دلیل صدور بیانیه‌ای صریح در محکومیت این حمله، اظهار کرد که با توجه به استقرار شورای امنیت سازمان ملل متحد در نیویورک، ایالات متحده می‌توانست نمادی از احترام به حقوق بشر و حقوق بین‌الملل باشد؛ اما به گفته وی، اکنون این کشور حقوق غیرنظامیان برای برخورداری از امنیت را نقض می‌کند. او تأکید کرد که برای دفاع از حقوق بشر، اقدام فوری ضروری است و هشدار داد که بدون چنین اقداماتی، زندگی در این سیاره غیرممکن خواهد شد.

نشست خبری درباره آسیب‌های وارد شده به میراث فرهنگی

دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در ایران، در نشست خبری فروردین ۱۴۰۵ که به ارائه نتایج بازدیدهای میدانی از آثار تاریخی آسیب‌دیده اختصاص داشت، اعلام کرد که تا ۱۱ فروردین ۱۴۰۵، آسیب به ۱۳۲ اثر تاریخی و فرهنگی در سراسر کشور ثبت و مستندسازی شده است.

دکتر حسن فرطوسی همچنین از درخواست رسمی ایران از یونسکو برای اعزام هیئت کارشناسی به منظور ارزیابی خسارت‌ها خبر داد و گفت که پیگیری برگزاری نشست فوق‌العاده کشورهای عضو کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه برای حمایت از اموال فرهنگی در زمان مخاصمات مسلحانه نیز در دستور کار قرار دارد. وی با اشاره به محدودیت‌های موجود برای اعزام ارزیابان بین‌المللی تأکید کرد: «با وجود این محدودیت‌ها، وظیفه خود دانستیم که ارزیابی اولیه و مستندسازی خسارت‌ها را با تکیه بر ظرفیت‌های داخلی انجام دهیم تا توجه یونسکو و جامعه جهانی

را به ابعاد این آسیب‌ها جلب کنیم.» دکتر فرطوسی همچنین اعلام کرد که علاوه بر بازدیدهای میدانی انجام‌شده، تا پایان این مأموریت گزارش‌هایی از آسیب به دیگر آثار و محوطه‌های فرهنگی کشور، از جمله آرامگاه باباطاهر و آرامگاه بوعلی سینا در همدان، محوطه باستانی سیراف در بوشهر و شماری از آثار و محوطه‌های تاریخی در استان خوزستان نیز دریافت شده است. وی همچنین از آسیب دیدن ۱۴۹ مرکز دانشگاهی و علمی خبر داد و تأکید کرد که بازسازی این زیرساخت‌های علمی و آموزشی، با توجه به تحریم‌های موجود، با چالش‌های جدی روبه‌رو خواهد بود.

نشست با خبرنگاران درباره آسیب‌های وارد شده به میراث فرهنگی اصفهان

مراجع بین‌المللی اشاره کرد. او با تأکید بر اینکه تا زمان تداوم شرایط بحرانی، امکان ارائه برآورد نهایی از میزان خسارت‌ها وجود ندارد، خاطرنشان کرد که در شرایط کنونی، اولویت اصلی باید حفاظت فوری از آثار آسیب‌دیده و جلوگیری از گسترش خسارت‌ها باشد.

به گفته وی، در میان آثار مورد بررسی، موزه هنرهای تزئینی اصفهان بیشترین میزان آسیب را متحمل شده است.

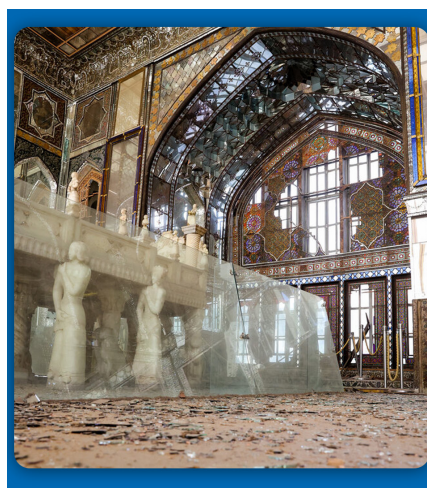
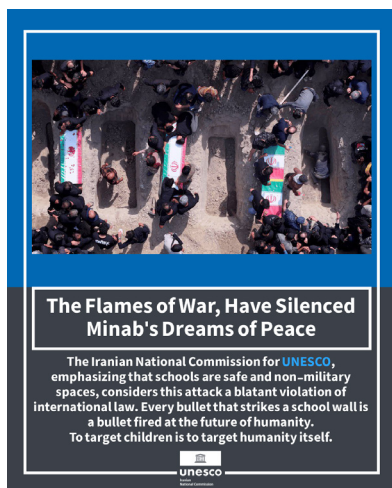
دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در ایران، پس از بازدید میدانی از آثار تاریخی آسیب‌دیده در اصفهان، با دکتر مهدی جمالی‌نژاد، استاندار اصفهان، دیدار و درباره میزان خسارت‌های ثبت‌شده و روند اقدامات مرمتی گفت‌وگو کرد.

دکتر حسن فرطوسی ضمن قدردانی از تلاش کارشناسان میراث فرهنگی، به برنامه‌ریزی برای تأمین اعتبارات جبران خسارت و نیز تهیه مستندات لازم برای پیگیری‌های حقوقی و ارائه به

تولید محتوا به منظور افزایش آگاهی جهانی

روابط عمومی کمیسیون ملی یونسکو در ایران، با هدف افزایش آگاهی جامعه بین‌المللی نسبت به پیامدهای جنگ، مجموعه‌ای از محتوای انگلیسی‌زبان شامل ویدئو، پوستر و مطالب مکتوب تهیه و منتشر کرد. در این محتواها به موضوعاتی از جمله شهادت دانش‌آموزان مدرسه میناب و آسیب‌های وارد شده به کاخ چهلستون، سی‌وسه‌پل اصفهان و کاخ گلستان تهران پرداخته شده است.

Golestan Palace Incident, Another Step Highlighting the Need to Protect Cultural Heritage for Global Peace

The attack on Tehran's Arg Square caused damage to the decorations of Golestan Palace. This incident once again underscores the importance of UNESCO's role in safeguarding cultural heritage and promoting peace.

We are committed to preserving humanity's and nature's treasures for future generations and ensuring a safer world full of mutual understanding.

Protecting heritage is protecting identity and sustaining peace.

UNESCO: Guardian of Peace, Heritage, and Humanity's Future

سخن پایانی

کمیسیون ملی یونسکو در ایران، این مسئولیت را در طول جنگ و در شرایط دشوار و کم‌سابقه با رویکردی مسئولانه دنبال کرد و در دوره پس از جنگ نیز با تمرکز بر حمایت از روندهای بازسازی، تقویت گفت‌وگو، توسعه همکاری‌های علمی و گسترش تبادلات فرهنگی، تلاش‌های خود را برای گذار از بحران به سوی صلح تداوم می‌بخشد.

خسارت‌های ثبت‌شده در این ویژه‌نامه - از مدارس و دانشگاه‌ها گرفته تا اماکن میراث فرهنگی، کتابخانه‌ها و زیرساخت‌های ورزشی - تنها گزارشی از آثار برجای‌مانده از جنگ نیست، بلکه بیانگر ضرورت استمرار مأموریت یونسکو در پاسداری از صلح، دانش و فرهنگ است. کمیسیون ملی یونسکو در ایران، با الهام از باور بنیادین یونسکو مبنی بر اینکه «صلح در ذهن انسان‌ها آغاز می‌شود»، با تعهدی دوباره به گفت‌وگو، همکاری و تلاش مشترک برای ساختن جهانی مبتنی بر صلح و همبستگی انسانی، این مسیر را ادامه خواهد داد.

در طول جنگ تحمیلی آمریکا و اسرائیل علیه ایران، کمیسیون ملی یونسکو در ایران مجموعه‌ای از اقدامات هماهنگ و گسترده را در حوزه‌های آموزش، علم، فرهنگ و ورزش به انجام رساند. این اقدامات، با هدف مستندسازی خسارت‌های ناشی از جنگ، تعامل مستمر با دبیرخانه یونسکو، شبکه شهرهای خلاق و یادگیرنده، مراکز نوع دوم و کرسی‌های یونسکو و همچنین بازتاب ابعاد انسانی و غیرنظامی جنگ در سطح بین‌المللی صورت پذیرفت و بر نقش دیپلماسی فرهنگی در تقویت تاب‌آوری جوامع در شرایط بحرانی تأکید کرد.

این اقدامات، در ادامه مأموریت و مسئولیت بنیادین کمیسیون ملی یونسکو در ایران به‌عنوان حلقه پیوند میان ایران و یونسکو، شکل گرفت؛ نهادی که وظیفه دارد ارتباط میان نهادهای ملی و یونسکو را تسهیل کند، زمینه بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی و فرهنگی را فراهم آورد و مسیر همکاری‌های مشترک را در راستای رسالت یونسکو، یعنی ساختن صلح از طریق آموزش، علم، فرهنگ و ارتباطات، تقویت کند.

TEHRAN PICTURE
AGENCY
Photo: Mohsen Ataei

”

از آن جا که جنگ ها در ذهن
انسان ها آغاز می شوند، دفاع از
صلح نیز باید در ذهن و اندیشه
انسان ها بنیان نهاده شود.*

“

این ویژه‌نامه روایتگر تلاش‌های کمیسیون ملی یونسکو
در ایران برای پاسداری از علم، آموزش، فرهنگ و میراث
فرهنگی در روزهای جنگ است؛ تلاشی که بیانگر تعهد
این نهاد به صیانت از صلح از مسیر همکاری‌های علمی،
آموزشی و فرهنگی است.

unesco

Iranian
National Commission

unesco.ir

unesco@irunesco.org

[@unesco.iran](https://www.instagram.com/unesco.iran)

[telegram.me/irunesco_channel](https://t.me/irunesco_channel)